

Rahandusministeerium
info@fin.ee

Teie 30.07.2025

nr 8.1.1/25-0428/-2T

Meie 24.09.2025

nr 9-1/795-2

**Kultuuriministeeriumi seisukohad Euroopa
Liidu Euroopa Fondi ning riiklike ja
piirkondlike partnerluskavade raamistiku
kohta eelarveperioodil 2028–2034.**

1. Kuigi Euroopa Komisjon seab eesmärgiks paindlikkuse, piiravad limiteeritud eesmärkide loetelud „*Proposal for the European Parliament and of the Council establishing the European Fund for economic, social and territorial cohesion, agriculture and rural, fisheries and maritime, prosperity and security for the period 2028-2034 and amending Regulation (EU) 2023/955 and Regulation (EU, Euratom) 2024/2509*“ (edaspidi määruse) artiklis 3, kui ka panustamist vajavate strateegiate ning dokumentide loetelud määruse artiklis 22 koos tulemusraamistikus seatud näitajatega riigi enda otsustusvõimet, kuhu vahendeid suunata. Artikkel 22 punktis 2 on välja toodud loetelu eesmärkidest, kuhu liikmesriigid nagu Eesti, mille rahvuslik kogutulu on alla 90% EL keskmisest, peavad piisaval määral panustama. Selgusetuks jääb, mis alusel on valitud just need konkreetsed eesmärgid ning milliseid piiranguid see Eestile kaasa toob. Toetame määruse artiklis 3 toodud erieesmärgi (e) (iv) kultuuri edendamine Euroopa väärtuste katalüsaatorina ning elujõulise ja mitmekesise kultuurisektori toetamine eraldi väljatoomist ning peame oluliseks ka riigiplaani koostamisel sellesse eesmärki vajalikul määral panustada. Peame oluliseks, et Eestile jääks paindlikkus otsustada muuhulgas katusstrateegia Eesti 2035, valdkondlike arengukavade ja pikaajaliste arenguvajaduste alusel, millised reformid, investeeringud ja sekkumised on eelarveperioodil 2028–2034 prioriteetsed. Kultuuriministeeriumi valdkondades on tõusetunud nii uuemad prioriteedid seoses muutunud toimimiskeskkonnaga nagu ühiskonna, kitsamalt ka kultuurivaldkonna sh loomemajandusettevõtete, kerksus ja vastupanuvõime, kui ka sidususega seotud jätkuvad väljakutsed ja kohustused Eesti riigi vaatest.
2. Toetame ideed, et pikaajaliste eesmärkide saavutamiseks on oluline tugevdada riikidevahelist ja piirkondade vahelist koostööd. Eesti on pidanud oluliseks digitaalse kultuuripärandi ja seotud infosüsteemide riigipiiriülest säilitamist Euroopa Liidus ning selle lahenduse väljatöötamist Euroopa Liidu finantsraamistikus. Lahendus tuleb välja töötada just riikidevahelises koostöös, et tagada kõige väärtuslikum osa Euroopa digipärandist ja sellega seotud infosüsteemide pikaajaline säilimine.

3. Samuti on vajalik riigiplaanide kiire ning sujuv muutmisvõimalus, et reageerida ettenägematutele asjaoludele ning kriisidele. Näiteks COVID-19 pandeemia pani kultuuri- ja loomesektori erakordse surve alla, olles üks enim kannatada saanud sektoreid, kuid taaste- ja vastupidavusraha toetusi ei planeeritud. Erinevate kriiside tulemusel on loovisikute, eriti vabakutseliste ja üksikloojate toimetulek ebakindel ning ligipääs sotsiaalsetele tagatistele raskendatud, seetõttu on akuutsetele olukordadele reageerides vajalik paindlikkus nii liikmesriigi siseselt kui ka riigiplaani tasandil, arvestades riigi enda vajadusi.
 4. EL-i idapoolsete piirialade toetamine on meie jaoks oluline Venemaa agressioonisõjast tulenevate geopoliitiliste riskide leevendamiseks ja nendest lähtuvate spetsiifiliste väljakutsetega tegelemiseks ja selle mõju on kogu Eestile, mitte ainult Venemaa Föderatsiooniga piirnevates maakondades. Rohkem võimalusi tuleb leida ka mittekodanike kaasamiseks ja motiveerimiseks ning nende ühiskonnas osalemise toetamiseks. Samuti on oluline vältida eri keele- ja kultuuritaustaga inimeste ärakasutamist Venemaa propaganda vahendajana ja tõmbamist infosõja püünistesse. Suurt tähelepanu nõuab venekeelsete noorte kaasamine Eesti ühiskonda ja nende radikaliseerumise ennetamine. Samuti on vaja tegeleda ettevõtluskeskkonna halvenemisega muuhulgas ka kultuuri- ja loomesektori ettevõtete jaoks.
- Eesti seisab silmitsi väljakutsega, mis puudutab kultuuripärandi digimise ja piiriülese säilitamise vajadust. Sõda Ukrainas demonstreerib paraku väga selgelt, kuidas agressorriik tegeleb sihikindlalt just kultuuripärandi ja ajaloomälu hävitamisega. Meie füüsiline pärand on ohus rohkem kui kunagi varem.
5. Planeeritav kaasrahastamise määr (40%) on pigem kõrge arvestades kultuuri- ja loomesektori VKEde finantssuutlikkust ning langust võrreldes käesoleva programmiperioodi toetusosakaaluga.
 6. Jätkuvalt peame vajalikuks Euroopa Sotsiaalses Kliimafondis arvestada muinsuskaitsealuste majade renoveerimisvajadust.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heidy Purga
minister

Kärt Kallion 628 2248
Kart.Kallion@kul.ee

Margit Tilk 628 2358
Margit.Tilk@kul.ee